

Edve

Edve a Rábaköz délkeleti csücskében, a Rába folyó északi, sík partján fekvő, erdőktől körülvett kis mezőgazdasági település, melynek két templomtornya már messziről látható. Első írásos emléke az 1264-ből származó királyi adománylevél, amelyben IV. Béla király - szolgálatai elismeréseképpen - bizonyos Edvu nevű vitézének adományozza a falut, melynek neve (Edw, majd később Edve) napjainkig az ő emlékét őrzi. Az adományozással a település nemesi rangra emelkedett, melyet megőrzött egészen a huszadik század elejéig.

A Rába partja már az ókorban is lakott volt. Erre utal a folyó medréből előkerült római kori kőkoporsó. Az évszázadok során kevés helyen, elsősorban bírósági iratokban említik a falut, mely közben szépen fejlődött, olyannyira, hogy 1848-ban teljes huszárbandériumot állított ki Kossuth Lajosnak. A helység címere is a hősi múltat őrzi: a címer alja zöld, amely a mezőgazdaságra utal, fölötte kivont karddal vágató vitéz a hősi múlt jelképeként. Az 1885-86-os tűzvész után a falu vallásos lakói Szent Flóriánt választották a település védőszentjéül, a katolikus templom oltárképe is őt ábrázolja. 110 év megalakult az Edvei Önkéntes Tűzoltóegylet, mely napjainkban is őrzi, védi és gyakran építi a falu értékeit és a rendezvények lebonyolításában is aktívan részt vesz.

Az elmúlt 736 évben Edve sok jeles embert adott az országnak. Edvei Illés Gergelyt, ki gályarab lelkészként segítette társait, hogy emberségüket még a tengeri pokolban is megőrizték. Emlékét ma tábla őrzi az evangélikus templom falán.

Az első világháborúban sokan nem tértek vissza a frontról. Azok neve, akik vérüket adták a hazáért abban a vérzivataros időszakban a katolikus templom homlokzatán olvasható. A második világháború és az 1956-os események áldozatainak 1990-ben állított emléket a falu. Győr város első szabadon választott polgármestere, Kolozsváry Ernő is Edvén született, s haláláig nem feledkezett meg szülőföldjéről, gyakran hazatért itt élő rokonaihoz. Szinte senki nem tudja, de itt élt és halt meg, Horváth Kálmán, kit a falu csak gyönyörű kertjéről ismert, pedig ő volt Raul Wallenberg, vagy, ahogy ő nevezte, a Svéd szárnysegédje és bizalmasa egészen annak eltűnéséig. Ő hordta többek között a nagykövet postáját, és - közvetve - mentette meg több ezer ember életét. Tetteiért haláláig, s utána sem kapott hivatalosan semmiféle elismerést.

Említésre méltóan egyedülálló a település ősi, szekérvár jellegű településszerkezete, amely a nemesi múlttal köthető össze. A falu központjában, nagy, négyszög alakú téren van a két (katolikus és evangélikus) templom, az utcák, közök innen ágaznak el sugarasan. A két világháború, a kivándorlások és az elmúlt évtizedek alaposan megapasztották a település lakosságát, mely egykor 3000 fő is volt.

Valaha két iskola is működött, de 1945 után először összevonták, majd a körzetesítések égisze alatt megszüntették a helybeli oktatást, jelenleg a kisdíákok Beleden és Rábakecölben tanulnak. Napjainkban a falu kiöregedőben van, az elhalálozások száma messze felülmúlja a születések számát.